

KÖZLEMÉNYEK

Pázmány Péter pozsonyi magánkönyvtárának újabb tizenhárom kötete. A közelmúltban több Pázmány könyvtárból származó könyv is felbukkant. Tanulmányomban az általam megtalált tizenhárom kötet, tizennégy mű kutatási történetét, illetve bibliográfiai leírását adom.

A kutatás jelenlegi álláspontja,¹ hogy az érsek pontos halálzási dátumának bejegyzésével könyvei – a végrendeletének megfelelően – a pozsonyi jezsuita kollégium állományába kerültek. A rend feloszlása után „a pozsonyi Pázmány-könyvtár egy része Pozsonyban maradt, egy másik jelentős részt 1782 óta a budapesti Egyetemi Könyvtár őriz, s egy harmadik szétszóródott rész a legváltozatosabb helyeken lelhető fel – eldugott plébániai könyvtárakban éppúgy, mint a könyvkereskedelemben.”² Ez az „eldugott plébániai könyvtárakban” gondolat és Pázmány Péter könyvtárának rekonstruálásának vágya indított el, hogy a sokak által szerkesztett Magyar Országos Közös Katalógus Régi Nyomatványok Tagozatában, a MOKKA-R-ben keressék. Egy jó, közös katalógus használata nagy segítsége lehet a kutatóknak, jól bizonyítja ezt a kísérletem is. A MOKKA-R adatbázisában kerestem Pázmány halálzási dátumára, s találtam egy, a Pázmány könyvtárának kutatástörténetében eddig ismeretlen könyvre.³ Andreas Schott *Adagialia Sacra Novi Testamenti Graeco-Latina* című művének címlapján szerepel az árulkodó „Collegii Poseniensis Societatis Jesu 1637. 19. Martij”-bejegyzés. A könyvet a szegedi Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár őrzi.⁴ A könyvtábla verzóján több müncheni katalógus jelzet és egy „dupl” bejegyzés is szerepel. Ezek a jelzetek, illetve a duplum bejegyzés utalnak az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárra mint korábbi lelőhelyére. A főszékesegyház építése közben megvonták az anyagi támogatást, s az érsek a könyvtár állományának duplumait eladva teremtette elő a befejezéshez szükséges összeget. Somogyi Károly Esztergomban a székesegyház könyvtárában dolgozva közvetlenül ismerhette, ismerte annak állományát. Több kötetet is vásárolt a duplumok közül.

Az *Adagialia*ban talált „dupl.” bejegyzést ellenőrizve kerestem fel az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárat, illetve a másik, ott megmaradt *Adagialia*t. Ez a példány egy colligatumkötetben⁵ maradt fent egy másik művel (*Adagia sive proverbialia Graecorum ex Zenobio seu [...] Antverpiae, 1612*) összekötve. A mai napig nagyon szép állapotban megmaradt fatáblás, préselt pergamen kötése, épen maradt kápcasai és természetesen a mellette lévő colligatum tették indokolttá, hogy Eszter-

---

¹ A kutatás összefoglalását l. KNAPP Éva, *Pázmány-relikviák a budapesti Egyetemi Könyvtárban (Pázmány Péter pozsonyi magánkönyvtárának kötetei a budapesti Egyetemi Könyvtárban), Tanulmány, katalógus, Kiállítás 2012. december 13–2013. március 29.*, Budapest, ELTE Egyetemi Könyvtára, 2012, 5–15.

² KNAPP 2012, i. m. 37.

³ Bibliográfiai leírását a tanulmány végén lévő katalógusban ismertetem.

⁴ Itt szeretnék köszönetet mondani Papp Andreának és Szőkefalvi Nagy Erzsébetnek segítségükért.

⁵ Használói bejegyzése: „Patris Michaelis Sibak” ; „Biblioth. Eccl. Metr. Strigon.” [pecsét]

gomban maradjon. A duplum eladásának idején nem is sejtették, hogy az egykori esztergomi érsek magánkönyvtárának egy darabjától válnak meg.

A 19. században a Bibliothecából került Somogyi gyűjteményébe Pázmány egyik műve, ezért felmerült annak a reménye, s egyben lehetősége, hogy további, eddig ismeretlen Pázmány-köteket őriznek, őrizhetnek. Ezt a gondolatot követve kérdeztem az esztergomi kollégákat, hogy van-e az állományukban még több pozsonyi kollégiumi possessorral ellátott kötet. A már katalogizált könyvek katalógusában keresve, a pozsonyi jezsuita provenienciákat átnézve, egy újabb, lappangó „Collegij Posonien. Societatis Jesu. 1637. 19. Martij.” bejegyzésű kötet került elő.⁶

A könyvek Esztergomba kerülésének gondolata, mikéntje nem hagyott nyugodni, s nem akartam feltételezéseimbe⁷ bocsátkozni, mégis a következő sorokkal zártam tanulmányomat néhány hónappal ezelőtt. A főszékesegyházi könyvtár katalógusa a változó szabályok, normák követésével eltérő alapossággal dolgozza fel a tételeket. Ebből következik, hogy az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár összes Pázmány-könyvtárból származó könyvét csak a gyűjtemény szisztematikusan átnézése után, az érsek halála előtt megjelent kötetek autopszia alapján megvizsgált kutatása után lehetne egyértelműen feltárni, kimutatni.

A Bibliotheca cirka 120 000-es állományának átnézése még csak a terveim között szerepel, s remélem, hogy ez a közeljövőben meg is valósul. Továbbra is foglalkoztatott az a gondolat, hogy ha két Pázmány-kötet volt Esztergomban, lehetett, lehet több is. Tudvalevő az esztergomi könyvtárak vándorlása, egymás mellett élése, egymásból való kiválása – kutatásomat kiterjesztettem az Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtárára is. Az eredmény felülmúlta várakozásomat. Tizenegy kötetet, tizenkét művet találtam.⁸

Az Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtáráról, korábbi nevén az Érseki Papnevelő Intézet Könyvtáráról a Magyar Minerva ezt írja: „Kivált a mult században eltörült kolostorok theologiai műveiből, továbbá Simor János, Frank F. és Zádori J. adományából jött létre.”⁹ Az Érseki Papnevelő Intézet Könyvtára 1865-től feltételezhetően a Bibliotheca első emeletén volt. Az egykor Pázmány tulajdonában lévő kötetek idekerülésének útja két esetben újabb possessor-bejegyzéssel datálható, pontosítható.

Az egyik possessor az előbb említett Zádori János, akinek exlibrise Martinus Becanus *Apologia pro iudice controversiarum fidei ac religionis* című kötetében található. Zádori János (1831–1887) 1864-től haláláig az esztergomi papnevelő intézet tanára, 1884-től esztergomi kanonok.¹⁰ Zádori könyveit a papnevelő intézet könyvtárára hagyta. 1637 előtti megjelenésű kötetait átnéztem annak reményében, hogy esetleg másik, Pázmány tulajdonában lévő könyv is felbukkan. Habár több pozsonyi kollégiumi kötetet nem találtam, de találtam két másik Bibliothecából származó könyvet, melyek az *Apologia* Zádorihoz való kerülését bizonyítja, bizonyíthatja. A 300.807-es jelzeten lévő kötet¹¹ korábbi jelzetei között található F II. 99. (kék grafitceruzával) megtalálható a Bibliotheca-

⁶ Bibliográfiai leírását a tanulmány végén lévő katalógusban ismertetem. Nro 1.

⁷ Az érsekség, s vele együtt az érseki könyvtár Nagyszombatba, Pozsonyba majd Esztergomba való költözéséről lásd KÖRMENDY Kinga, *Az esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár, a ferences rendház és a Babits Mihály Városi Könyvtár állományának történet áttekintése = Magyar Könyvszemle*, 1991, 25–38.

⁸ Bibliográfiai leírásukat a tanulmány végén lévő katalógusban ismertetem.

⁹ Magyar Minerva, Budapest, Athenaeum, 1900, 140.

¹⁰ Magyar katolikus lexikon, www.lexikon.katolikus.hu/Z/Zádori.html (2017. január 20.)

¹¹ *Principiorum fidei doctrinalium relectio scholastica & compendiaris : per controversias, quaestiones et articulos tradita / authore Thoma Stapletono Anglo. – Antverpiae : apud Ioannem Keerbergium, 1596. – [40], 647, [24], 314, [12] p.* Rongált, bordázott, gazdagon díszített, vaknyomásos bőrkötés, festett lapszélekkel. Tulajdonosi bejegyzései: A. T. 1597 [superexlibris]. Kötés-

ban. Az előzéklapon szerepel a „dupl” bejegyzés. A másik, a 301.456-es jelzetű, 1612-es könyve¹² már a kötet kézbevételekor egyértelműen árulkodik Bibliothecás múltjáról, ugyanis Lippay super-exlibrise szerepel a kötetben. Korábbi jelzetei között szerepel az E II 106 (kék grafitceruzával) és bejegyzései között „dupl.” (áthúzva, fekete grafitceruzával az előzéklapon). Ugyan az *Apologia* előzéklapján nem szerepel „dupl” bejegyzés, sem korábbi jelzetei között kék grafitceruzás Bibliothecás, müncheni jelzet, joggal feltételezhető, hogy Zádori Somogyi Károlyval egy időben, a duplum eladások idején vette, vehette a kötetet.

Az *Apologiával* együtt már három kötetet azonosítottam, hogy a Bibliothecából származik. Így korábbi sejtésem, mely szerint gyűjteményünkben több Pázmány-könyv is szerepel, talán nem alaptalan. Annak rekonstruálása, hogy az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárba mikor, s hogyan kerültek, további kutatást igényel.

A pozsonyi Petrus Hammer *Quadráginta conciones in adventum de annuntiatione Virginis Matris et verbo incarnato* című könyvének előzéklapján Borie Károly Mária vaskai apát, pozsonyi éneklőkanonok, a teológia doktora adományozása szerepel. Ennek a kötetnek az az érdekessége, hogy a pozsonyi jezsuita kollégium possessorai bejegyzését kisatírozták. Könyvei a Hittudományi Főiskola Könyvtárában vannak, ezeket is átnéztem, de több Pázmány-kötetet nem találtam. Borie Károly Mária életéről nem sokat tudunk. Feltételezem, hogy még a pozsonyi kollégiumból hozta el, ezért is akarta eltüntetni a korábbi possessor-bejegyzést. Amennyiben feltételezésem igaz, vagyis lehetett kölcsönözni a könyvtárból, és az olvasók olykor elfelejtették visszavinni a jezsuitáknak a könyveket, akkor még nehezebb feladat Pázmány könyvtárának rekonstruálása.

A Hittudományi Főiskola Könyvtárának további kilenc pozsonyi jezsuita kollégiumi kötetében semmi nyom nem utal korábbi provenienciájukra.

Az eddig könyvészetileg ismeretlen pozsonyi jezsuita kollégiumi könyvtárba került Pázmány-könyvtár köteteinek szétszóródott, de általam megtalált részének a könyvészeti leírása időrendben – egy 17. századi második kolligátum tag kivételével – és azon belül betűrendi sorrendben a következő:

(1) GRETSEY, Jacob

Controversiarum Roberti Bellarmini S. R. E. Cardinalis Amplissimi Defensio : Tomus primus de verbo Dei [...] / auctore Jacobo Gretsero. – Ingolstadii : Ex Typographio Adami Sartorii, 1607. – [44] p., 2104 [recte: 2084] col., [44] p. ; 2°

Jelzet: Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár 17548, régi jelzetei: F I. 18, Ff I. 31.

---

tábla belső oldalán: Aeternitas. [Hic murus aheneus esto Nil conscire sibi, nulla palescere cupla (Horatius, Epistolae I., I.)] 25. Marty Anno 1628. Bitsche in Castro Mgr. Valomanus [...nundus] Arch. Hog[modiensi] Strigon. Canonicus Parochus Bitschensis. Kötéstábla belső oldalán nyomtatott, beragasztott ex libris: Zádori János Pecsét: Seminarii S. Stephani Strig. A lapmetszésbe útve: T. S. Korábbi jelzetei: F. VII. 12. [fekete grafitceruzával]; F II 99. [kék grafitceruzával], Num. lat 334 [előzéklapon, fekete grafitceruzával].

¹² R. P. Martini Becani ... Thelogiae scholasticae pars prima. – Moguntiae : ex officina Ioannis Albini, 1612. – [8], 434, [14] p. ; 4° Korábbi jelzetei: E. V. 32. ; E II 106 [kék grafitceruzával] ; N. lat. 45. Bejegyzések: dupl. (áthúzva, fekete grafitceruzával az előzéklapon). Possessor-bejegyzések: Zádori Címlapon pecsét: Seminarii S. Stephani Strig. Superex librisként aranyozott címer, rajta: Ge. Lippai Ar. Stri. Super ex libris: I K P S D N A 1615 Hátsó kötéstábla belső oldalán: Ex libris Joan. Koé[...]gy 1616. Érdekessége, hogy a Bibliotheca nagylapján a jelzet: E II 49. (01333)

Megjegyzés: VD17 12:112991M; Sommervogel III. 1777, 120

Pázmány Péter Jacob Gretser (1562–1625) ingolstadti jezsuitát valószínűleg nem ismerte személyesen, de a *Diatribában* hivatkozott a most előkerült könyvre.¹³

Régi jelzetei közül az F I. 18 az Esztergomi Főszékesegyház Könyvtárának betűrendes, kézzel írt (müncheni) katalógusában azonosítottam.¹⁴

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Posenien. Societatis Jesu. 1637. 19. Martij.”¹⁵

„Biblioth. Eccl. Metr. Strigon.” [pecsét]

Használói bejegyzés: 0

Kötés: préselt pergamen, bordázott, kapsokkal

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. *Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639*: „Jacobus Graetserus Tomus 1mus in Folio Ingols(tadii) 1607 Adamus Sartorius”¹⁶
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]*: 0
3. J 24: 0
4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

(2) DELRÍO, Martín Antonio

Martini del-Rio [...] ad Claudium Aquavivam eiusdem Societatis praepositum generalem, pharus sacrae sapientiae, quo quid contineatur pagina sequens docebit. – Nunc primum in lucem editus. – Lugduni : sumptibus Horatii Cardon, 1608. – [1] t., [4], 583, [26] p. ; 4°

Megjegyzés: Sommervogel II 1902, 15

Martin Antonius Delrio (1551–1608) a gráci egyetem exegézis tanára.

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.713, régi jelzete: J d II 3

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Posenien. Societatis Jesu 1637. 19 Martij”¹⁷

„Sigillum Bibliothecae Strigonii Seminarii St. Stephani” [pecsét]

Használói bejegyzés: 0

Kötés: pergamen, pirosra festett lapszélékkel, két szalag helye látható. A gerincen kézzel írt könyvtári elhelyezésre utaló „D 56”. Szerző, cím és év a gerincen.¹⁸

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. *Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639*: „S. J. Martinus Del Rio In Gen(esin) in 4to Lugdunij 1608”¹⁹
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]*: „Martinus Deliro(!) S. J. In Genesisim in alba m(embrana) in 4° Lugduni 1608”²⁰
3. J 24: 0

¹³ Pázmány Péter, *Krisztus látható egyházáról*, kiad. Öry Miklós, Eisenstadt, Prugg Verl., 1975, 34, 36.

¹⁴ <http://51f004c742f8.sn.mynetname.net/064.htm> (2015. január 13.)

¹⁵ Lásd az 1. számú mellékletet.

¹⁶ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig, I, Kassa, Pozsony, Sárospatak, Turóc, Ungvár*, sajtó alá rend. Farkas Gábor, Monok István, Pozsár Annamária, Varga András, Szeged, Scriptum Kft., 1990, 104.

¹⁷ <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/301.713.jpg> (2015. március 10.)

¹⁸ A gerincen lévő írás feltételezhetően ugyanattól a kéztől.

¹⁹ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 100.

²⁰ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 158.

4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

(3) TORNIELLI, Agostino

Annales sacri & profani, ab orbe condito, ad eundem Christi passione redemptum, cum sacrosanctae scripturae & ethnicorum collatis inter se ad veritatem temporibus vere ordinateque dispositi / auctore Augustino Tornielo. – Prostant Francofurti : apud Joannem Theobaldum Schon Wetterum, 1611. – [10], 484; [2], 420, [37] p., [13] t. ; 2°

Megjegyzés: VD17 23:230722N

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.852, régi jelzete: G VI 24

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Posonien. Societis Jesu 1637. 19 Martij”²¹

„Sigillum Bibliothecae Strigonii Seminarii St. Stephani” [pecsét]

Használói bejegyzés: 0

Kötés: vaknyomásos pergamen, kékre festett lapszélékkel, leszakadt bőrszíjakkal. A gerincen kézzel írt könyvtári elhelyezésre utaló „L 22”²²

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. *Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639*: „Augus Tornelli Annal(es) Eccles(iasticae) in Fol(io) Franco(furti) 1611. Ioan(nes) Theob(aldus) Schön(berger)”²³
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]*: „Augustinus Tornellus Annales Sacri et profani in albo c(oreo) in folio Francofurti 1611”²⁴
3. J 24: 0
4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

(4) CONTZEN, Adam

Crudelitas et idolum Calvinistarum revelatum seu defensio trium librorum de peccato : a reverendiss. et illustriss. Roberto Bellarmino S. R. E. Cardinali ampliss. conscriptorum contra castigationes et explanationes Davidis Parei Professoris Heidelbergensis / auctore R. P. Adamo Contzen. – Moguntiae : apud Ioannem Albinum, 1614. – [15], 605, [26] ; 8°

Megjegyzés: VD17 12:107768C; Sommervogel II. 1399, 2

Adam Contzen (1571?–1635) német jezsuita.

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.752, régi jelzetei: B. n. I. 3, Dg. III a, K I. 33.

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Posonien. Societis Jesu 1637. 19. Martij”²⁵

„Seminarii S. Stephani Strig.” [pecsét]

Használói bejegyzés: aláhúzások (19, 67, 114, 151, 165, 191, 192 p.), szöveg melletti jelölés²⁶ (53, 54, 55, 67, 112, 113, 123, 165, 252, 282, 312, 315, 349, 357).

²¹ <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/301.852.jpg> (2015. március 10.)

²² Az Egyetemi Könyvtár Pázmány-könyvtár köteteivel megegyező kéz.

²³ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 120.

²⁴ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 192.

²⁵ <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/301.752.jpg> (2015. március 10.)

²⁶ Az Egyetemi könyvtárban található Bar.01362 jelzetű, Knapp Éva által azonosított könyv (KNAPP 2012, i. m. 14. tétel) 615. oldalán hasonló jelölés van.

Kötés: pergamen, festett lapszélekkel. A gerincen kézzel írt könyvtári elhelyezésre utaló „G 56”.
Szerző, cím a gerincen.

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. *Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639*: „Adamus Contzen [...] Eiusdem Crudelitas et Idololum Caluinist(arum) 1614. Joa(nnes) Albinus”²⁷
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]*: „Adamus Contzen S. J. Crudelitas et Idolorum Caluinistratum in alba m(embrana) in 8° Moguntiae 1614”²⁸
3. J 24: 0
4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

(5) MERONI, Paolo Guiseppe

Pauli Josephi Meroni [...] Commentarii in Psalmum CXLV. – Lugduni : sumptibus Horatii Cardon, 1615. – [8], 160 p. ; 4°

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.745/1

BORNITZ, Jakob

Iacobi Borniti iurisconsulti Aerarium, sive Tractatus politicus de aerario sacro, civili, militari, communi et sacratori. – Francofurti : typis Matthiae Beckeri : impensis Godefridi Tampadni, 1612. – [8], 94, [2] p. ; 4°

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.745/2

Megjegyzés: VD 17 23:247479R

Régi jelzetei: J p I. 44., D v/a

Megjegyzés: Kolligátumkötet

Tulajdonosi bejegyzés, coll. 1. címlapján: „Collegij Posonien. Socittis Jesu. 1637. 19. Martij”²⁹

„Sigillum Bibliothecae Strigonii Seminarii St. Stepani” [pecsét]

Használati bejegyzés: 0

Kötés: pergamen, festett lapszélekkel, két szalag helye látható. A gerincen kézzel írt könyvtári elhelyezésre utaló „D 145”. Szerző, cím a gerincen alig olvasható

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. *Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639*: 0
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]*: „Josephus Meroni in Psalm(um) 145 in alba m(embrana) in 4to Lugduni 1615”³⁰
3. J 24: 0
4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

(6) BECANUS, Martinus

Apologia pro iudice controversiarum fidei ac religionis / authore Martino Becano. – Moguntiae : ex Officina Ioannis Albini, 1617. – 163, 391 p. ; 8°

²⁷ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 103.

²⁸ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 163.

²⁹ <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/301.745/1/1.jpg> (2015. március 10.)

³⁰ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 158.

Megjegyzés: VD17 12:107880L; Sommervogel I. 1104, 45

Martin Becanus (1563–1624) flamand jezsuita.³¹

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.767, régi jelzetei: K II. 10.

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Posonien. Societis Jesu. 1637. 19. Martij.”³²
nyomtatott, beragasztott exlibris: „Dr. Zádori János”

„Seminarii S. Stephani Strig.” [pecsét]

„Sigillum Bibliothecae Strigonii Seminarii St. Stepiani” [pecsét]

Használói bejegyzés: 0

Kötés: pergamen, festett lapszélekkel. A gerincen kézzel írt könyvtári elhelyezésre utaló „G 87”.

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. *Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639*: „Martini Bekanj [...] Eiusdem Apologia 1617”³³
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]*: 0
3. J 24: 0
4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

(7) GHISLIERI, Michele

Commentarii Michaelis Ghislerii [...] In Canticum canticorum Salomonis iuxta lectiones, Vulgatam, Hebraeam, et Graecas. – Editio quarta. – Venetiis : apud Io. Baptistam Ciottum, & Socios, 1617. – [176], 1057, [94] p. ; 2°

Megjegyzés: IT\ICCU\RMSE\005384

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.844, régi jelzetei: J i 44 15

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Posonien. Societis Jesu. 1637. 19. Martij”³⁴

„Sigillum Bibliothecae Strigonii Seminarii St. Stephani” [pecsét]

Használói bejegyzés: 0

Kötés: pergamen. A gerincen kézzel írt könyvtári elhelyezésre utaló „D 26”. Szerző, cím a gerincen

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. *Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639*: „Michael Gisserus(1) [...] Eiusdem In Can(ticum) cant(icorum) in Folio Venetijs 1617 Laurentius Durand(us)”³⁵
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]*: „Michael Ghislerius [...] Idem In Canticum Canticorum in alba m(embrana) infol(io) Venetijs 1617”³⁶
3. J 24: 0
4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

³¹ Kapcsolatokról l. bővebben: TUSOR Péter, *Ki lehetett Pázmány jezsuita feljelentője? = Pázmány nyomában, Tanulmányok Hargittay Emil tiszteletére*, [... szerk. Ajkay Alinka, Bajáki Rita], Vác, Mondat Kft., 2013, 441–448.

³² <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/301.767.jpg> (2015. március 10.)

³³ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 105.

³⁴ <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/301.844.jpg> (2015. március 10.)

³⁵ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 100.

³⁶ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 158.

(8) PUENTE, Luis de la

De Christiana Perfectione in statibus continentiae et religionis, et custodia consiliorum evangelicorum / auctore R. P. Ludovico De Ponte. – Tomus III. – Coloniae Agrippinae : apud Ioannem Kinchium, 1617. – [18], 753, [7] p. ; 4°

Megjegyzés: VD17 12:106908V

Luis de la Puente (1554–1624) spanyol jezsuita teológus.

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.748, régi jelzetei: D x 17

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Pisoniens. Societatis Jesu. 1637. 19. Martij”³⁷

„Sigillum Bibliothecae Strigonii Seminarii St. Stephani” [pecsét]

Használói bejegyzés: Javitás a 6. és a 702. oldalon.

Kötés: pergamen, festett lapszélekkel, két szalag helye látható. A gerincen kézzel írt könyvtári elhelyezésre utaló „H 12”. Szerző, cím a gerincen. Kódex lapokkal erősített a gerinc

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. *Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639: 0*
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]: 0*
3. J 24: 0
4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

(9) GHISLERI, Michele

Michaelis Ghislerii [...] In Jeremiam prophetam commentarii. – Lugduni : sumptibus Laurentii Durand, 1623. – [26], 943 p. ; 2°

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.774, régi jelzete: J i 12

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Pisonien. Societatis Jesu 1637. 19. Martij”³⁸

„Sigillum Bibliothecae Strigonii Seminarii S. Stephani” [pecsét]

Használói bejegyzés: 0

Kötés: pergamen. Két szalag helye látható. Szerző, cím, év a gerincen

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. *Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639: „Michael Gisserus(!) [...] Eiusdem Tres Tomi in Jeremiam Lugdunj 1626 Joan(nes) Kerbergius”³⁹*
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]: „Michael Ghislerius in Hieremiam pars Ima in alba m(embrana) in fol(io) Lugduni 1623”⁴⁰*
3. J 24: 0
4. J 11: Nr. 5030. „Ghisleri (Mich.) [...] Commentaria in Jeremiam Tomus III. Lugduni 1623. f. 1. Posonii Coll.” 186 p.
5. J 20/19: „Ghisleri (Mich) Commentaria in Jeremiam Tomus III. Lugduni. 1623. f. 1.” 23 p.

(10) HAMERIUS, Petrus

Quadraginta conciones in adventum de annuntiatione Virginis matris et verbo incarnationis / Petro Hamerio. – Antverpiae : ex Officina Plantiniana, apud Balthasarem Moretum & viduam Ioannis Moreti & Io. Meursium, 1628. – [20], 356 [recte: 536], [44] p. ; 4°

³⁷ <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/301.748.jpg> (2015. március 10.)

³⁸ <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/301.774.jpg> (2015. március 10.)

³⁹ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 100.

⁴⁰ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 158.

Megjegyzés: Sommervogel IV. 60, 3

Petrus Hamerius (1570–1640) jezsuita

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 302.197, régi jelzete: K. d I. 13

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Posenien. Societis Jesu 1637. 19. Martij”⁴¹ [kiszírozva] „Sigillum Bibliothecae Strigonii Seminarii S. Stephani” [pecsét]

Előzéken: „Liberalitate Illmi D. L. B. de Borie Jesu aeppi donatus 1794.”

Használói bejegyzés: Aláhúzott sor az 5, 13, 15, 19, 29, 30, 33, és a 343. oldalon. Kézírási javítások a 23, 225, 307, 309, 311–313, 315, 341, 345 és a 478. oldalon. Szöveg melletti jelölés⁴² a 496. oldalon

Kötés: félpergamem. A kötet alsó része csekély mértékben megégett

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639: „Petri Hameri duo libri in 4to Antuer(piae) 1638 Balt(hasar) Moretus”⁴³
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]:* „Petrus Hamerius Conciones 40. in alba m(embrana) in 4 Antuerpiae 1628”⁴⁴
3. J 24: 0
4. J 11: Nr. 5456. „Hameri (: Petri:) Quadraginta Conciones de Adventu de Annunciatione de Verbo Incarnato Antverpiae 1628. 4. 1 Posonii Colleg.” 200 p.
5. J 20/19: „Hameri (: Petri:) Quadraginta Conciones de Adventu de Annunciatione, de Verbo incarnato Antverpiae 1628. 4. 1” 25 p.

(11) APONTE, Lorenzo de

R. P. Laurent. de Aponte [...] In Sapientiam Salomonis commentaria. Cum homiliis, digressionibus scholasticis, ac paraphrasi. – Parisiis : sumptibus Claudii Sonni, 1629. – [48], 733, [59] p. ; 2°

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.782, régi jelzete: J m.39: 38

Megjegyzés: Lorenzo de Aponte (1575–1639)

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Posenien. Societatis Jesu 1637. 19. Martij”⁴⁵ „Sigillum Bibliothecae Strigonii Seminarii S. Stephani” [pecsét]

Használói bejegyzés: Aláhúzott sor a 72. oldalon. Szöveg melletti jelölés⁴⁶ az indexben, illetve a következő oldalakon (159, 258, 268, 270, 303, 342, 409, 422, 428, 440, 453, 457, 467, 481, 646, 696 p.).

Kötés: pergamen, festett lapszélekkel, két szalag helye látható. Kötése és hátsó indexe rovarrágtá.

A gerincen kézzel írt könyvtári elhelyezésre utaló „D 66”. Szerző, cím a gerincen

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639: „Laurentius de Aponte In Sapientiam in Folio Parisijs Claudius Sonnius 1629”⁴⁷
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]:* „Laurentius de Aponte In Sapientiam Salomonis in alba m(embrana) in folio Venetijs 1679”^[!]⁴⁸

⁴¹ <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/302.197.jpg> (2015. március 10.)

⁴² Lásd a 4. tétel 2. lábjegyzetét.

⁴³ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 111.

⁴⁴ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 172.

⁴⁵ <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/301.782.jpg> (2015. március 10.)

⁴⁶ Lásd a 4. tétel 2. lábjegyzetét.

⁴⁷ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 100.

⁴⁸ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 158.

3. J 24: 0
4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

(12) SCHOTT, André

Adagialia Sacra Novi Testamenti Graeco-Latina / selecta atque exposita a P. Andrea Schotto. – Seorsim ab eodem edita Adagia seu proverbia veterum Graecorum. – Antverpiae : ex Officina Plantiniana Balthasaris Moreti, 1629. – [24], 152, [42] p. ; 4°

Jelzet: Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár A. a. 125, régi jelzetei: A. II. 25 (kék grafitcruzával), Aa VII. 39

Megjegyzés: Sommervogel VII. 900, 63

André Schott (1552–1629) flamand jezsuita. A Collegium Romanumban Pázmány tanára volt (görögre tanította). A korábbi jelzetei közül az „A. II. 25”-t az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár betűrendes, kézzel írt (müncheni nagylapos) cédulakatalógusában azonosítottam.

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Poseniens. Societatis Jesu 1637. 19. Martij”⁴⁹

Használói bejegyzés: 0

Kötés: pergamen, kissé rongált, piros lapszélekkel

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

1. *Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639*: „S. J. Andreae Sotti Adagia Sacra in 4to Antuerpiae 1629. Balth(asarus) Moretus”⁵⁰
2. *Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]*: [2 példányban] „Andreas Schottus S. J. Adagia Sacra in alba m(embrana) in 4 Antuerpiae 1629”⁵¹ és „Andreas Schottus S. J. Adagia Sacra noui Test(amenti) Graec(o) Lat(ine) in albo C(orio) in 4 Antuerpia 1629”⁵²
3. J 24: 0
4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

(13) LAYMANN, Paul

Justa defensio sanctissimi Romani pontificis, Augustissimi Caesaris, S. R. E. cardinalium, episcoporum principum, et aliorum, demum minimae Societatis Iesu : in causa Monasteriorum extinctorum, et Bonorum Ecclesiasticorum vacantium, contra quosdam à se ipsis delectos Iudices / auctore Paulo Laymann. – Dilingae : sumptu Caspari Sutoris, 1631 ; [80], 542 [recte 544], 40, [44] p.

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.694

Megjegyzés: VD17 23:307046R; Sommervogel IV. 1592, 32

Paul Laymann (1574–1632) osztrák jezsuita egyházipolitikai művében II. Ferdinánd 1629-ben kiadott *Edictum Restitutionis*ára reflektál. Az egyházi és a szerzetesi javak külön kezeléséről értekezik.⁵³

Jelzet: Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtára 301.694, régi jelzetei: K. IV. 2., D. c. I. 22.

⁴⁹ Lásd a 2. sz. mellékletet.

⁵⁰ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 97.

⁵¹ *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 155.

⁵² *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig*, 155.

⁵³ KOLLÁNYI Ferenc, *A magyar kath. főpapság végrendelkezési jogának története*, Budapest, Szent István Társulat, 1896, 300.

Tulajdonosi bejegyzés, címlapon: „Collegij Posonien. Societis Jesu 1637. 19 Martij”⁵⁴

„Sigillum Bibliothecae Strigonii Seminarii S. Stephani” [pecsét]

Használati bejegyzés: Kéziratoss javítások a 206., 410. és 458. oldalon. Kéziratoss hivatkozás („f. 158.”) a 259. oldalon.

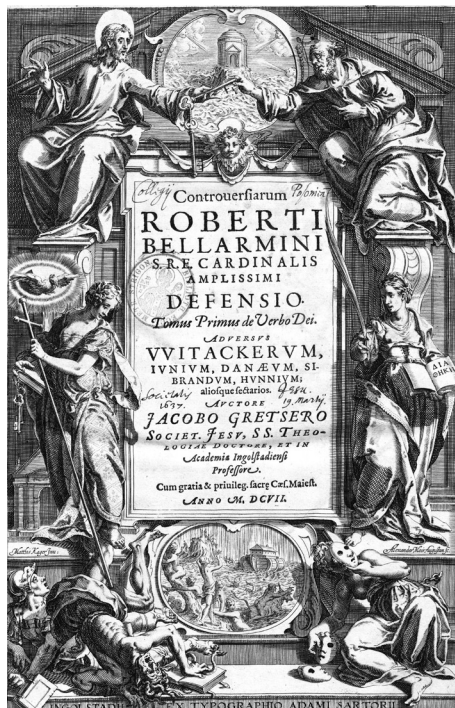
Kötés: pergamen, festett lapmetszés, egy ép bőrszíjjal

Azonosítás a 17–18. századi történeti katalógusokban:

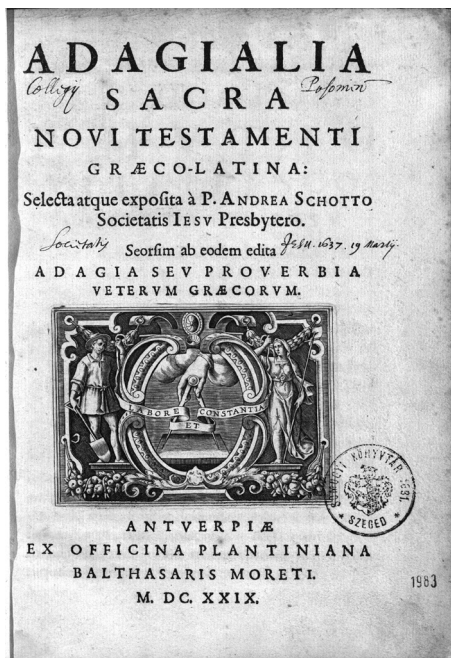
1. Catalogus [...] Posoniensis [...] 1639: „Pauli Laimon Justa Defensio in 4. Dilingae 1631. Gas(par) Sutor(ius)”⁵⁵
2. Catalogus [...] Posoniensis [...] [1655–1663 körül]: „Paulus Layman S. J. Iusta defensio S(anctae) R(omanae) Pont(ificis) in alba m(embrana) in 4to Dilingae 1631”⁵⁶
3. J 24: 0
4. J 11: 0
5. J 20/19: 0

M. HORVÁTH MÁRIA

Mellékletek

1. sz. melléklet

2. sz. melléklet

⁵⁴ <http://www.szentadalbert.hu/public/konyvtar/301.694.jpg> (2015. március 10.)

⁵⁵ Magyarországai jezsuita könyvtárak 1711-ig, 105.

⁵⁶ Magyarországai jezsuita könyvtárak 1711-ig, 178.